

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	«Туризм»
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС
Тривалість викладання	8-й семестр, 15 чверть 2026-2027 н.р.
Обсяг навчальних занять	120 год.
у т.ч. аудиторні заняття	3 год/тиждень
лекції	1 години
практичні	2 години
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає: туризму та економіки підприємства

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=7719>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «Екотрансформація туристичної індустрії»

Інформація про викладача:

Бєлобородова Марія Валеріївна,

д.е.н., доцент кафедри туризму та економіки підприємства

Персональна сторінка:

<https://ep.nmu.org.ua/ua/teachers/beloborodova.php>

E-mail:

Beloborodova.M.V@nmu.one

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «Екотрансформація туристичної індустрії» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу фахової підготовки здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Туризм» фінансово-економічного факультету. Вона спрямована на отримання знань щодо зеленого переходу в галузі туризму та гостинності, особливостей побудови екологічних стратегій на локальному, регіональному та національному рівнях туристичної політики.

Цей курс побудовано на засадах студентоцентрованого підходу (Student-Centered Approach), який розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння екотрансформації туристичної індустрії як інструменту досягнення екологічної стійкості, кліматичної нейтральності та конкурентоспроможності туристичних дестинацій шляхом застосування екологічних стандартів, інноваційних управлінських рішень і принципів циркулярності.

Завдання курсу:

- формування базового понятійного апарату екотрансформації туризму;
- формувань знань щодо методологій оцінювання екологічних наслідків туристичної діяльності;
- формування знань щодо концепцій сталого, зеленого та регенеративного туризму;
- формування умінь щодо аналізу структури споживчого попиту в туристичному секторі;
- формування поняття про екологічні політики та стандарти у туризмі;
- формування уміння щодо застосування екологічних стандартів і сертифікації у туристичній діяльності);
- формування уміння щодо розробки рішень з екотрансформації туристичних систем.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Реалізація поставлених завдань дозволяє забезпечити наступні дисциплінарні результати навчання:

- визначати екологічні наслідки функціонування туристичної індустрії та роль екотрансформації у забезпеченні сталого розвитку туризму;
- оцінювати рівень екологічної стійкості туристичних підприємств, дестинацій і туристичних продуктів з використанням кількісних та якісних індикаторів;
- застосовувати принципи циркулярної економіки, енергоефективності та декарбонізації при розробленні управлінських рішень у сфері туризму;
- аналізувати та прогнозувати вплив кліматичних змін, екологічної політики та інноваційних технологій на розвиток туристичної індустрії і конкурентоспроможність дестинацій.

4. СТРУКТУРА КУРСУ

Лекції

Тема 1. Екотрансформація як глобальний тренд розвитку туристичної індустрії

- 1.1. Сутність поняття екотрансформації туристичної індустрії та її відмінність від традиційних моделей розвитку туризму
- 1.2. Глобальні екологічні виклики та їх вплив на трансформацію туристичних ринків
- 1.3. Роль екотрансформації у підвищенні конкурентоспроможності туристичних дестинацій

Тема 2. Вплив туризму на довкілля: екологічні ризики та межі зростання

- 2.1. Основні напрями антропогенного впливу туристичної діяльності на природні екосистеми
- 2.2. Поняття екологічної ємності територій та межі туристичного навантаження
- 2.3. Екологічні ризики масового туризму та їх соціально-економічні наслідки

Тема 3. Концепції сталого, зеленого та регенеративного туризму

- 3.1. Еволюція концепції сталого розвитку туризму та її сучасні інтерпретації
- 3.2. Відмінності між зеленим і регенеративним туризмом у контексті екотрансформації
- 3.3. Практичне значення регенеративного підходу для туристичних територій

Тема 4. Екологічна політика ЄС та міжнародні стандарти у сфері туризму

- 4.1. Основні напрями екологічної політики Європейського Союзу у сфері туризму
- 4.2. Міжнародні екологічні стандарти та ініціативи, що регулюють туристичну діяльність
- 4.3. Адаптація європейських екологічних вимог до національних туристичних ринків

Тема 5. Екологічна сертифікація та екостандарти туристичних підприємств

- 5.1. Мета та принципи екологічної сертифікації в туристичній індустрії
- 5.2. Порівняльна характеристика основних систем екосертифікації туристичних підприємств
- 5.3. Економічні та репутаційні ефекти впровадження екостандартів

Тема 6. Екотрансформація транспортного забезпечення туризму

- 6.1. Екологічні наслідки транспортного забезпечення туристичних потоків
- 6.2. Інструменти зниження вуглецевого сліду туристичного транспорту
- 6.3. Перспективи розвитку екологічно чистих транспортних рішень у туризмі

Тема 7. Цифрові технології та «зелені» інновації в туризм

- 7.1. Роль цифровізації у підвищенні екологічної ефективності туристичної діяльності
- 7.2. «Зелені» технологічні інновації як інструмент екотрансформації туризму
- 7.3. Використання цифрових рішень для моніторингу екологічних показників у туризмі

Тема 8. Екотрансформація туристичних дестинацій і територій

- 8.1. Туристична дестинація як соціо-еколого-економічна система
- 8.2. Інструменти екотрансформації туристичних територій на локальному та регіональному рівнях
- 8.3. Оцінювання екологічної стійкості та довгострокових ефектів розвитку дестинацій

Практичні заняття

Тема 1. Оцінювання екологічного сліду туристичної діяльності. Аналіз екологічних наслідків масового туризму

Тема 2. Кейс-аналіз моделей сталого туризму в країнах ЄС.

Тема 3. Розрахунок вуглецевого сліду туристичного продукту

Тема 4. Розроблення заходів з енергоефективності в закладах гостинності

Тема 5. Оцінка систем управління відходами у туристичних локаціях

Тема 6. Екологічна сертифікація: критерії, процедури, вигоди. Порівняльний аналіз «зелених» стандартів (ISO, GSTC, EU Ecolabel)

Тема 7. Цифрові рішення для екологічного менеджменту в туризмі

Тема 8. Оцінювання екологічної привабливості туристичної дестинації

Тема 9. Розроблення екостратегії туристичного підприємства

Тема 10. Проектування екотрансформації туристичних об'єктів

Інформація для здобувачів заочної форми навчання. На сайті НТУ «ДП» розміщено графік навчального процесу. Протягом року передбачено заняття з викладачем відповідно до розкладу: 4 год. лекційних занять, 6 год. практичних занять, решту годин здобувач опановує самостійно. Під час сесії здобувачі виконують практичні завдання, контрольні роботи. Умови завдань розміщено на сторінці курсу на платформі Moodle та в Microsoft 365. Форма контролю – диференційований залік.

5. ТЕХНІЧНЕ ОБЛАДНАННЯ ТА/АБО ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти на Office365.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Оцінювання досягнень здобувачів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», <http://surl.li/bgpuz>. Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувачів за дисципліною.

6.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів НТУ «ДП»

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2. Засоби та процедури

Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за контрольну роботу (максимально оцінюється у 40 балів), виконання самостійної роботи (максимально оцінюється у 10 балів) та оцінок за роботу на практичних заняттях (оцінюється 10 занять по 5 балів, максимальнo здобувач може отримати 50 балів). Отримані бали за контрольну та самостійну роботи, а також практичні заняття додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Визначення сумарного результату поточних контролів. У випадку, коли здобувач отримав менше 60 балів та/або бажає поліпшити оцінку – складається залік у вигляді комплексної контрольної роботи, яка містить 20 тестів (вірна відповідь 1,5 бали) та 1 питання теоретичного спрямування (35 балів за умови повного розкриття тематичного спрямування), 1 розрахункове завдання (35 балів за умови виконання усіх розрахункових дій). Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100 балів.
Практичні заняття	Містять кейси, ситуаційні вправи, обговорення дискусійних питань. Критерії оцінювання деталізовані в методичних рекомендаціях до практичних робіт і доводяться викладачем до здобувачів окремо перед кожною практичною роботою. Максимально оцінюються у 50 балів (10 занять × 5 балів/заняття).
Самостійна робота (індивідуальне завдання)	Кожен здобувач повинен/на виконати самостійну роботу, яка містить передбачає написання есе із висвітленням 5 підпунктів (по 2 бали за кожне). Максимально оцінюється у 10 балів.
Контрольні заходи	Максимально оцінюються у 40 балів (1 контрольна робота × 40 балів)

6.3. Критерії

6.3.1. Критерії оцінювання *практичного заняття*.

Проведення практичних занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Практичні заняття включають проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок здобувачів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування поточних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Кожне практичне завдання оцінюється за такими складовими: виконання поточних розрахункових завдань або тестові завдання.

Тестові завдання складаються з 10 тестів, де є одна правильна відповідь. За умови вірного вирішення одного тестового завдання здобувач отримує 0,5 балів. Максимальна кількість набраних балів за тестові завдання – 5 балів.

Кейси та ситуаційні завдання оцінюються максимально у 5 балів, при чому:

5 балів – завдання виконано повністю та системно; проблема кейсу чітко ідентифікована, здійснено глибокий аналіз екологічних, економічних і соціальних аспектів; застосовано релевантні концепції екотрансформації, стандарти або інструменти; запропоновані рішення є обґрунтованими, практично застосовними та логічно аргументованими; висновки чіткі, структуровані, з коректним використанням фахової термінології.

4 бали – завдання виконано переважно повно; проблема кейсу визначена правильно, аналіз є логічним, але менш глибоким; застосовано основні теоретичні підходи або інструменти екотрансформації; запропоновані рішення загалом обґрунтовані, однак окремі аспекти недостатньо деталізовані; висновки коректні, але не повністю розкривають потенційні наслідки.

3 бали – завдання виконано частково; проблема окреслена поверхово; аналіз обмежується описом без достатнього обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків; використання теоретичних положень фрагментарне; запропоновані рішення мають загальний характер і слабо пов'язані з умовами кейсу; висновки неповні.

2 бали – завдання виконано формально; проблема кейсу визначена неточно або помилково; аналіз поверхневий, без використання ключових понять екотрансформації; рішення не обґрунтовані або мають декларативний характер; висновки нечіткі або логічно не пов'язані з аналізом.

1 бал – завдання виконано, але з грубими методологічними помилками; відсутній детальний аналіз кейсу, подекуди некоректне використання термінів; відсутні обґрунтовані пропозиції та висновки.

6.3.2 Критерії оцінювання *самостійної роботи (індивідуального завдання)*:

Критеріями оцінювання самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну

інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Оцінювання самостійної роботи відбувається через написання есе, яке складається із 5 підпунктів, кожен із яких оцінюється у 2 бали, при чому:

2 бали: підпункт розкрито повністю, логічно, із прикладами та висновками.

1 бал: підпункт розкрито частково, відсутні практичні приклади або висновки.

6.3.3. Критерії оцінювання *письмової контрольної роботи*:

Контрольна робота містить: 40 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, де правильна відповідь оцінюється у 1 бал.

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»», <https://cutt.ly/mERLa5A>, Кодекс академічної доброчесності Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», <https://cutt.ly/vERLfxF>. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка поштової скриньки на Office365 та відвідування групи у Teams.

Протягом самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Екотрансформація туристичної індустрії». Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або в чат Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

З 24.02.2022 р. реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації. Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «команди» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують. Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації факультету.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку згідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (<https://cutt.ly/mrBXXTMI>)

7.6. Бонуси.

Здобувачі вищої освіти, які приймають участь у конференціях, конкурсах, олімпіадах тощо отримують додатково 5 балів до підсумкової оцінки.

7.7. Участь в анкетуванні.

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачу вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети, які дозволять оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Екотрансформація туристичної індустрії».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На лекційних заняттях використовуються інтерактивні, дослідницькі методи, дискусія, бесіда, ілюстрація, демонстрація. На практичних заняттях застосовуються методи евристичних питань, діалогового спілкування,

обговорення та вирішення проблеми, аналізу ситуацій (метод Дельфі, кейс-метод, метод сценаріїв, метод мозкового штурму та інші). Самостійна робота супроводжується опитуванням та підготовкою індивідуальних завдань.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Безугла Л. С., Палехова Л. Л., Белобородова М. В. Управління сталою поведінкою споживачів у туристичній діяльності: навч. посіб. Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». Дніпро: Акцент, 2024. 185 с. URL: <https://surl.lu/viqvkl>

2. Environmental management in tourism and hospitality: textbook. /M. Bieloborodova, L. Bezuhla, O. Kamushkov, T. Herasymenko/; Ministry of Education and Science of Ukraine, Dnipro University of Technology. Dnipro: Jurfond, 2025. 184 p. URL: <https://surli.cc/peouma>

3. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму: Екологічний туризм: підручник. Житомир, 2021. 252 с.

4. Навчальний посібник «Типова кліматична стратегія закладу гостинності у сфері поводження з відходами (на прикладі України)» щодо підвищення кваліфікації практикуючих фахівців у сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу – Херсон: МАУП, 2022. 31с.

5. Бессонова А. В., Безугла Л. С., Белобородова М. В. Зелена сервісна революція: як HoReCa переходить до сталих форматів. *Acta Academiae Beregsasiensis: Geographica Et Recreatio*. 2025. № 4. С. 121–130. <https://doi.org/10.32782/2786-5843/2025-4-12>

6. Белобородова М.В., Іващенко І.М. Шляхи екологізації туристичного транспортного забезпечення. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: Зб. наук. праць*. 2023. № 2 (83). С. 144-155. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2023-2-144-155>

7. Белобородова М.В., Бессонова А.В. Ways of greening services in recreational facilities of Ukraine. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/68-2022>

8. Белобородова М., Юрчишина Л., Карпа Д. Природоорієнтований туризм як складова сталого розвитку туристичної галузі. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-75>